

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Ustrój hierarchiczny Kościoła
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Hierarchical Constitution of the Church
Kierunek studiów	prawo kanoniczne
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	prawo kanoniczne
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	ks. dr hab. Mirosław Sitarz, prof. KUL
---	--

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	60	V, VI	8
konwersatorium			
ćwiczenia	60	V, VI	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	– znajomość treści Księgi I KPK/83 „Normy ogólne” (kan. 1-203) – znajomość treści przedmiotu „Prawoznawstwo”
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

zapoznanie z normami prawnymi zawartymi w Księdze II KPK/83 „Lud Boży” (kan. 330-572) oraz ze źródłami prawa powszechnego i partykularnego odnoszącymi się do zagadnień związanych z ustrojem hierarchicznym Kościoła
zastosowanie praktyczne poznanych norm prawnych
umiejętne odnajdywania i posługiwania się źródłami prawa powszechnego i partykularnego

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna w zakresie rozszerzonym m.in. pojęcia: Kościół powszechny, Kościół partykularny, sobór powszechny, rodzaje synodów, <i>sede vacante</i> , <i>sede impedita</i> , <i>sede plena</i> , a także ich zastosowanie w dyscyplinie prawo.	K2A_W01
W_02	Ma uporządkowaną wiedzę na temat poszczególnych kościelnych organów jednoosobowych i kolegialnych, zarówno w Kościele powszechnym, jak i partykularnym.	K2A_W03
W_03	Zna w zakresie pogłębionym sposoby i zasady stanowienia, a następnie stosowania prawa nie tylko w diecezji, ale też w ordynariacie wojskowym czy ordynariacie personalnym dla byłych Anglikanów.	K2A_W04
W_04	Ma uporządkowaną wiedzę na temat celu, dla którego eryguje się poszczególne organy w Kościele, a także ich składu i funkcjonowania.	K2A_W07
W_05	Zna w szczególności takie akty normatywne, jak konstytucję apostolską <i>Universi Dominici gregis</i> , konstytucję apostolską <i>Pastor Bonus</i> , dyrektorium o pasterskiej posłudze biskupów <i>Apostolorum Successores</i> .	K2A_W09
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi wskazać i w pogłębiony sposób wyjaśniać źródła prawa w Kościele powszechnym i partykularnym (diecezji i innych terytorialnych i personalnych strukturach prawnie zrównanych z diecezją), a także ich relacje w odniesieniu do Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r.	K2A_U01
U_02	Potrafi we właściwy sposób analizować rozwój instytucji kościelnych na szczeblu Kościoła powszechnego i partykularnego oraz ukazywać <i>mens legislatoris</i> poszczególnych regulacji.	K2A_U03
U_03	Potrafi sprawnie i bezbłędnie posługiwać się zwrotami prawniczymi z zakresu hierarchicznego ustroju Kościoła dotyczącymi m.in. powierzenia urzędu biskupa diecezjalnego, powierzenia urzędu proboszcza.	K2A_U04
U_04	Potrafi aplikować posiadane umiejętności w życiu codziennych, zwłaszcza rozstrzygając problemy natury praktycznej z zakresu administracyjnego (np. prawa i obowiązki proboszcza jako reprezentanta osoby prawnej).	K2A_U08
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Docenia znaczenie istnienia prawa kanonicznego w funkcjonowaniu społeczności kościelnej, w szczególności kompetencje organów jednoosobowych i kolegialnych w zakresie sprawowania władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej w Kościele.	K2A_K03
K_02	Jest odpowiedzialny za podejmowane decyzje i potrafi przewidzieć ich skutki, a także wpływa na odpowiedzialną postawę wśród osób, między którymi się znajduje, zwłaszcza	K2A_K06

	na płaszczyźnie rozumienia hierarchicznej struktury Kościoła – instytucji Bosko-ludzkiej	
K_03	Jest przekonany o potrzebie zachowania się w sposób profesjonalny oraz przestrzegania etyki zawodu prawniczego, np. piastując różne urzędy w instytucjach kościelnych (m.in. adwokat, ekonom, notariusz) pamięta, że urząd w Kościele jest ustanowiony dla realizacji celu duchowego.	K2A_K07

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Akty papieskie, akty Kolegium Biskupów, akty normatywne Kurii Rzymskiej
2. Biskup Rzymu i Kolegium Biskupów
3. Sobór powszechny
4. Synod Biskupów
5. Kolegium Kardynałów
6. Kuria Rzymska
7. Państwo-Miasta Watykan
8. Legaci papiescy
9. Kościoły partykularne (diecezje i struktury prawne Kościoła partykularnego zrównane z diecezją)
10. Biskupi diecezjalni, koadiutorzy i pomocniczy
11. Sytuacje nadzwyczajne (*sede impedita* i *sede vacante*)
12. Prowincje i regiony kościelne
13. Metropolice, patriarchowie i prymasi
14. Synod partykularny (prowincjalny i plenarny)
15. Konferencje biskupów
16. Synod diecezjalny
17. Kuria diecezjalna (wikariusz generalny i biskupi; kanclerz, wicekanclerz, notariusz; diecezjalna rada ds. ekonomicznych; ekonom; rada biskupia; moderator kurii)
18. Rada kapłańska
19. Kolegium konsultorów
20. Rada misji i rada zarządzania
21. Kapituły kanoników
22. Diecezjalna rada duszpasterska
23. Parafia (proboszcz i wikariusz parafialny)
24. Dziekan
25. Rektorzy kościołów
26. Kapelani

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Karta egzaminacyjna
W_02	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Karta egzaminacyjna
W_03	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
W_04	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
W_05	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Karta egzaminacyjna
UMIEJĘTNOŚCI			

U_01	Analiza tekstu	Kolokwium	Uzupełnione i ocenione kolokwium
U_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_03	Burza mózgów	Obserwacja	Karta oceny
U_04	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Metoda obserwacji uczestniczącej	Sprawozdanie	Wydruk sprawozdania
K_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
K_03	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny

VI. Kryteria oceny, wagi...

Ocenę **pozytywną (dostateczną)** otrzymuje Student, jeżeli:

- uczestniczy w wykładach i ćwiczeniach (dopuszczalne 2 nieusprawiedliwione nieobecności)
- z zakresu wiedzy merytorycznej odpowie na minimum 50% wymaganych odpowiedzi.

Ponadto:

- zna podstawowe terminy z zakresu instytucji Kościoła powszechnego i partykularnego oraz potrafi wskazać podstawowe źródła dotyczące przedmiotu
- potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu norm generalnych i ustawodawstwa w celu porządkowania przepisów prawnych
- utożsamia się z wartościami realizowanymi przez Kościół

Ocenę **dobrą** otrzymuje Student, jeżeli:

- zna większość terminów oraz źródeł prawa z zakresu organów jednoosobowych i kolegialnych na płaszczyźnie zarówno Kościoła powszechnego, jak i partykularnego
- potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu norm generalnych i prawodawstwa w celu porządkowania przepisów
- utożsamia się z wartościami realizowanymi przez Kościół

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje Student, jeżeli:

- zna wszystkie wymagane terminy oraz źródła z zakresu organów jednoosobowych i kolegialnych na płaszczyźnie zarówno Kościoła powszechnego, jak i partykularnego
- potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu prawa w celu porządkowania przepisów; potrafi czynnie i kreatywnie pracować w zespole, a nawet mu przewodniczyć i szukać najbardziej optymalnych rozwiązań dla zadanych kwestii oraz potrafi samodzielnie rozwiązywać kazusy
- utożsamia się z wartościami i celami realizowanymi przez Kościół. Odnacza się dojrzałością

Sposób weryfikacji: obserwacja, sprawozdanie, kolokwium, egzamin.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	120
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	100

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Krukowski J. (red.), <i>Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego</i> , t. II/1, Księga II. <i>Lud Boży. Część I. Wierni chrześcijanie. Część II. Ustrój hierarchiczny Kościoła</i> , Poznań 2005.
Kacprzyk W., Sitarz M. (red.), <i>Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł</i> , Lublin 2006.
Sitarz M., Romanko A., Wasilewicz U., Zając P. (red.), <i>Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł</i> , t. 2, Lublin 2013.
Literatura uzupełniająca
Pawluk T., <i>Prawo Kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II. T. II. Lud Boży jego nauczanie i uświęcanie</i> , Olsztyn 2002.
Krukowski J., Sitarz M., Pastwa A., <i>II Polski Synod Plenarny a synody diecezjalne</i> , Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2015.
Zając P., <i>Kościoły partykularne w ustawodawstwie Jana Pawła II. Zarys problematyki</i> , Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2015.
S.L. Głódź, J. Krukowski, M. Sitarz (red.), <i>Parafia w prawie kanonicznym i w prawie polskim</i> , Wydawnictwo TN KUL, Lublin 2013.
S. Kawa, A. Romanko, M. Sitarz, A. Słowikowska (red.), <i>The Enrollment to the Catholic Church</i> , Libreria Editrice Vaticana, Roma 2017.
Sitarz M. (red.), <i>Leksykon Prawa Kanonicznego</i> , Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2019.